

АКТУАЛЬНІСТЬ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ КУРСУ ЗА ВИБОРОМ «ПРОЄКТУВАННЯ ВИРОБІВ В ЕТНОСТИЛІ»

Тетяна МАЧАЧА, старший науковий співробітник відділу технологічної освіти Інституту педагогіки НАПН України

Навчальна програма курсу «Проектування виробів в етностилі» розроблена відповідно до вимог нової української школи, технологічного компоненту чинного Державного стандарту, першою змістовою лінією якого є «Проектування», а також дидактичної системи, що сформована на основі концепції культурологічного змісту технологічної освіти (автор Мачача Т. С.). Ця концепція розглядає технологічну освіту як вагому складову виробничої культури українського народу і цивілізаційного розвитку людства та спрямована на реалізацію особистісно і компетентісно орієнтованого навчання.

Зміст програми є моделлю соціального досвіду людства в контексті проектно-технологічної культури організації виробництва. Він орієнтує учнів на професії у сфері проектування виробів в етностилі, мотивує на здобуття відповідної освіти.

Програма забезпечує можливість учням об'єднуватися в групи та вивчати духовно-матеріальну культуру свого народу. Долучатися до її відтворення і творення на основі багатовікових традицій декоративно-ужиткового мистецтва за алгоритмом проектно-технологічної діяльності, послідовним виконанням її етапів: підготовчо-аналітичного (виявлення проблем, вибір об'єкта проектування), художнього моделювання (створення образу об'єкта проектування), конструювання (планування покрокових дій щодо реалізації задуманого: розробка конструкції, побудови; добір матеріалів тощо), технологічної підготовки до виготовлення виробів в етностилі (визначення способів якісного виготовлення об'єкта проектування), виготовлення проектного зразка, рефлексії, оцінювання і самооцінювання процесу і результатів навчання.

Основою реалізації творчої діяльності в процесі вивчення курсу є:

- позитивна мотивація навчання, особистісні інтереси, потреби й можливості, які можна і потрібно узгоджувати з соціальними;

- сукупність базових знань і вмінь у сфері проектування виробів в етностилі, декоративно-ужиткового мистецтва українського народу;

- інтерактивні форми і методи організації освітнього процесу за алгоритмом процесу проектування, синергія (співробітництво).

Компетентісно спрямований характер навчання дає змогу учням відчувати себе і бути:

- *суб'єктами* власних пошуків, ідей, рішень; творення рідної культури;

- *суб'єктами*, готовими і здатними до відповідального вибору серед низки можливостей; ефективної координації дій, взаємодії з іншими; протистояння маніпуляціям інформаційного світу та іншим негативним впливам;

- *суб'єктами*, здатними бачити та задовольняти потреби (власні та оточуючих) створюваними виробами, позитивно впливати на довкілля, прогнозувати і відповідати за наслідки власної діяльності, долати труднощі тощо.

Враховуючи інтегративний характер проектно-технологічної компетентності, у програмі відображені внутрішньопродметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють формуванню здатності і готовності застосовувати знання і вміння у нових ситуаціях.

Курс за вибором «Проектування виробів в етностилі» для учнів 10–11 класів закладів загальної середньої освіти

Програма курсу за вибором технологічного профілю навчання «Проектування виробів в етностилі» має гриф МОН України (*протокол № 2 від 10 червня 2019 року*), призначена для розвитку освітнього досвіду учнів у відтворенні і творенні духовно-матеріальної культури українського народу; формування ключових і предметної проектно-технологічної компетентностей;

оволодіння алгоритмом організації сучасного виробництва в навчальних умовах; реалізації творчої і підприємницької діяльності в соціально-комунікативній взаємодії з іншими; задоволення пізнавальних інтересів та освітніх потреб; свідомого професійного самовизначення.

Метою вивчення курсу за вибором «Проектування виробів в етностилі» є формування ключових і предметної проектно-технологічної компетентностей здобувачів профільної середньої освіти для самоідентифікації, культурного й національного самовираження, свідомого професійного самовизначення в соціально-комунікативній взаємодії з іншими.

Завдання курсу за вибором «Проектування виробів в етностилі»:

1. Формування національної свідомості, шанобливого, естетично-ціннісного ставлення до розмаїття культури українського народу та інших народів світу.

2. Оволодіння основами й послідовністю проектування виробів в етностилі в партнерській взаємодії з іншими, зокрема з використанням цифрових пристроїв, різних видів електронних освітніх ресурсів.

3. Надання процесу технологічного профілю навчання особистісного, компетентнісного, практико-орієнтованого характеру.

4. Створення освітнього середовища для розвитку творчих здібностей учнів, їхньої естетично-мистецької вибагливості, готовності і здатності до збереження та творчого використання культурної спадщини.

5. Побудова індивідуальних освітніх траєкторій учнів через вибір видів і способів діяльності, поетапне виконання проєктів, вирішення реальних життєвих проблем спроектованими особистісно і соціально значущими виробами в етностилі.

6. Розвиток пізнавальних інтересів, здібностей і потреб для усвідомленого вибору подальшого освітнього та професійного шляху.

7. Забезпечення наступності та неперервності між допрофільною підготовкою, профільним навчанням і професійною підготовкою.

Програма є відкритою системою, що враховує місцеві, національно-регіональні, культурно-історичні особливості, умови профільного навчання конкретного навчального закладу, потреби, інтереси і можливості учнів.

Курс може бути реалізованим за 35 або 70 навчальних годин, залежно від наявних умов навчання для досягнення очікуваних результатів, а також ступінь складності обраних для виконання проєктів. Розподіл навчальних годин

за темами, розділами, вибір форм, засобів і методів навчання учитель визначає самостійно.

Групи учнів для вивчення курсу можуть формуватися з паралельних класів профільної школи або – на різновіковій основі (з 10 і 11 класів). Обирається курс учнями самостійно, що забезпечує позитивну мотивацію навчання, можливість побудови власної освітньої траєкторії.

Варіативна частина програми містить чотири модулі для вибору учнями та передбачає обов'язкове виконання проєктів у межах обраного модуля. За потреби учні можуть вибирати проєкти, які виходять за межі означених у варіативній частині програми чотирьох модулів. Враховуючи кількість годин на вивчення курсу, складність обраного проєкту та індивідуальний темп навчання, учні можуть виконувати два проєкти.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва розділів	Орієнтовна к-сть год
Інваріантна частина	(20)
Вступ	2
Розділ I. Стиль як засіб творчого вираження людини, спільноти митців, народу	9
Тема 1. 1. Основні поняття мистецтва стилю. Різновиди стилів у мистецтві	
Тема 1. 2. Етнічний стиль регіонів світу як прояв національної культури	
Тема 1. 3. Український етнічний стиль	
Тема 1. 4. Декоративно-ужиткове мистецтво як основа проектування виробів в етностилі	
Тема 1. 5. Професії у сфері проектування виробів в етностилі. Проектування майбутньої професійної діяльності	
Тематичне оцінювання	
Розділ II. Основи проектування виробів в етностилі	9
Тема 2. 1. Сфери виробництва і застосування виробів в етностилі	
Тема 2. 2. Засоби художньої виразності композиції виробу в етностилі	
Тема 2. 3. Основи колористики	
Тема 2. 4. Орнамент в українській національній культурі	
Тема 2. 5. Творчі методи проектування виробів в етностилі	
Тема 2. 6. Проектування власного стилю. 3 історії стилів в одязі	
Тематичне оцінювання	
Варіативна частина	(15/50)
Модуль I. Інтер'єрні вироби в етностилі	
Модуль II. Іграшки та обереги в етностилі	
Модуль III. Елементи одягу в етностилі	
Модуль IV. Аксесуари в етностилі	
Разом	(35/70)

Програма. Проектування виробів в етностилі

ІНВАРІАНТНА ЧАСТИНА	
Очікувані результати (компетенції)	Зміст навчального матеріалу
Вступ	
<p>Знансвий компонент Обговорює мету вивчення спецкурсу. Характеризує джерела інформації про автентичні вироби та вироби в етностилі. Визначає причини популярності виробів в етностилі, попит на них. Називає місцевих народних майстрів декоративно-ужиткового мистецтва.</p> <p>Діяльнісний компонент Узагальнює і систематизує особистий освітній досвід з предмета навчання. Добирає форми і засоби представлення реліквій декоративно-ужиткового мистецтва в етностилі. Використовує цифрові пристрої для створення електронних матеріалів про реліквії декоративно-ужиткового мистецтва та народних майстрів місцевого регіону.</p> <p>Ціннісний компонент Обговорює актуальність створення нових виробів в етностилі для розвитку й розбудови української держави. Виявляє й оцінює власний рівень предметної проєктно-технологічної компетентності</p>	<p>Ознайомлення з метою, завданнями і змістом навчальної програми спецкурсу «Проектування виробів в етностилі». Етностиль в історичному і соціокультурному просторі України. Витвори народних майстрів – взірці для проектування виробів в етностилі. Виявлення особистого рівня сформованості проєктно-технологічної компетентності. Відвідування виставок, музеїв, зустрічі з майстрами, які створюють вироби в етностилі.</p> <p><i>Практична робота:</i> Розробка буклету, презентації, відеоролика тощо з інформацією про народних майстрів і створені ними реліквії</p>
Розділ 1. Стиль як засіб творчого самовираження людини, спільноти митців, народу	
<p>Знансвий компонент Розпізнає ступені загальності стилю (епох, окремих творів мистецтва, індивідуальний стиль автора). Тлумачить основні поняття мистецтва стилю. Розрізняє види мистецтва: просторове (статичне) – живопис, скульптура, архітектура; часове (динамічне) – музика, література, хореографія; синтетичне (просторово-часове) – театр, кіно); декоративно-прикладне. Називає засоби художньої виразності в створенні нових образів.</p> <p>Діяльнісний компонент Досліджує джерела інформації про види стилів, зокрема електронні освітні ресурси. Створює спільно з іншими короткий словник основних понять мистецтва стилю з використанням цифрових пристроїв.</p> <p>Ціннісний компонент Пояснює значення стилю для розвитку людини, спільноти, культурного самовираження народу. Характеризує стилі людей і творів мистецтва, які особливо подобаються</p>	<p>Тема 1.1. Основні поняття мистецтва стилю. Різновиди стилів у мистецтві. Художньо-образна мова мистецтва стилю. Поняття «стиль», «мистецтво стилю», «композиція», «етнічний стиль», «індивідуальний стиль», «мода» тощо. Ступені загальності стилю. Стилі за сферами мистецтва, історичною хронологією. Засоби художньої виразності. Тезаурус мови мистецтва стилю.</p> <p><i>Практична робота:</i> Проєктне завдання – створення словничка мови мистецтва стилю з використанням цифрових пристроїв</p>
<p>Знансвий компонент Розпізнає види етнічних стилів (африканський, американський, далекосхідний, індійський, арабо-мусульманський, європейський тощо).</p> <p>Діяльнісний компонент Аналізує характерні ознаки етнічних стилів різних регіонів світу в одязі, архітектурі, декоративно-ужитковому мистецтві тощо. Порівнює зразки декоративно-ужиткового мистецтва різних регіонів світу з українськими. Розробляє історичну довідку та презентацію за результатами своїх або спільних з іншими досліджень.</p> <p>Ціннісний компонент Виявляє шанобливе ставлення до етностилу як вияву буття конкретного народу. Висловлює судження щодо особливостей етностилу українського народу в розмаїтті інших народів світу</p>	<p>Тема 1.2. Етнічні стилі різних регіонів світу як прояв національної культури. Види етнічних стилів за культурними регіонами світу, визначеними ЮНЕСКО. Дизайн-аналіз характерних рис етнічних стилів різних регіонів світу. Історичні довідки про етнічні стилі.</p> <p><i>Практична робота:</i> Проєктне завдання – розробити історичну довідку про етнічні стилі регіонів світу</p>
<p>Знансвий компонент Визначає джерела інформації про етностиль українців. Характеризує ознаки українського етнічного стилю в архітектурі, одязі, побутових виробах тощо.</p> <p>Діяльнісний компонент Досліджує елементи етностилу (матеріали, форма, колорит, техніки, орнаменти тощо). Порівнює особливості традиційних і сучасних об'єктів в етностилі.</p> <p>Ціннісний компонент Обговорює значення національної культури для розвитку української держави та світової спільноти. Прогнозує соціальну значущість розвитку мистецтва етностилу в Україні та світі</p>	<p>Тема 1.3. Український етнічний стиль. Джерела інформації про етностиль українців. Інноваційні технології в проектуванні виробів в етностилі. Дизайн-аналіз традиційних та сучасних об'єктів в етностилі.</p> <p><i>Практична робота:</i> Проєктне завдання – дизайн-аналіз зразків етнічного стилю українців</p>

Продовження таблиці

<p>Знаннєвий компонент Розрізняє види декоративно-ужиткового мистецтва. Визначає регіональні етнографічні групи України. Називає відомих етнографів-дослідників, народних майстрів, зокрема й свого регіону.</p> <p>Діяльнісний компонент Досліджує різні види декоративно-ужиткового мистецтва. Узагальнює і систематизує інформацію про декоративно-ужиткове мистецтво з використанням цифрових пристроїв. Порівнює види декоративно-ужиткового мистецтва. Застосовує знання про елементи декоративно-ужиткового мистецтва для ідентифікації його регіональних особливостей. Створює або поповнює базу даних про декоративно-ужиткове мистецтво.</p> <p>Ціннісний компонент Висловлює судження про декоративно-ужиткове мистецтво як ціннісний компонент регіональної, української і світової культури</p>	<p>Тема 1.4. Декоративно-ужиткове мистецтво як основа проектування виробів в етностилі. Декоративно-ужиткове мистецтво в просторі української і світової культури. Види декоративно-ужиткового мистецтва. Джерела інформації та база даних про регіональні особливості декоративно-ужиткового мистецтва. Етнографи-дослідники. Народні майстри.</p> <p>Практична робота: Проектне завдання – дизайн-аналіз особливостей декоративно-ужиткового мистецтва свого етнографічного регіону</p>
<p>Знаннєвий компонент Називає професії у сфері проектування виробів в етностилі. Характеризує вимоги до професій у сфері проектування виробів в етностилі.</p> <p>Діяльнісний компонент Визначає відповідність змісту й умов праці особисто привабливої професії своїм психологічним та фізичним можливостям. Здійснює професійну самодіагностику. Приймає рішення щодо усунення помилок у виборі професії. Розробляє й аналізує особистий професійний план. Досліджує інформацію про навчальні і професійні заклади, де є можливість продовжити навчання, а потім і професійну діяльність.</p> <p>Ціннісний компонент Обгрунтовує мотиви вибору свого професійного шляху. Визначає професійно важливі якості особистості для обраної професії. Виявляє зацікавленість відомими людьми у сфері професійної діяльності, яку обрав, налагоджує з ними контакти</p>	<p>Тема 1.5. Професії у сфері проектування виробів в етностилі. Проектування майбутньої професійної діяльності Вимоги до професій у сфері проектування виробів в етностилі. Мобільність у професійній діяльності. Професійна діагностика. Професійний план.</p> <p>Практична робота: Проектування професійного майбутнього</p>
<p>Тематичне оцінювання</p>	
<p>Розділ 2. Основи проектування виробів в етностилі</p>	
<p>Знаннєвий компонент Розрізняє сфери виробництва і застосування виробів в етностилі. Пояснює функції виробів в етностилі.</p> <p>Діяльнісний компонент Досліджує сфери виробництва і застосування виробів в етностилі. Аналізує народні обрядові традиції з використанням виробів в етностилі. Зіставляє особливості етностилі в різних видах дизайну. Опрацьовує, оформляє й обговорює досліджену інформацію з різних джерел, зокрема з використанням цифрових пристроїв.</p> <p>Ціннісний компонент Виявляє шанобливе ставлення до виробів в етностилі, які репрезентують своєрідність української національної культури. Обгрунтовує цінність етностилі для розвитку української державності</p>	<p>Тема 2.1. Сфери виробництва і застосування виробів в етностилі. Етностиль у різних видах дизайну – графічному, промислового, середовищному тощо. Обрядові, інтер'єрні, побутові, святкові вироби в етностилі. Функції виробів в етностилі.</p> <p>Практична робота: Проектне завдання – дизайн-аналіз етностилі в різних видах дизайну</p>
<p>Знаннєвий компонент Глумачить поняття композиції та її складових. Характеризує особливості композиційних засобів художньої виразності.</p> <p>Діяльнісний компонент Здійснює дизайн-аналіз засобів художньої виразності виробів в етностилі. Розробляє ескіз композиції виробу в етностилі, зокрема з використанням цифрових пристроїв.</p> <p>Ціннісний компонент Оцінює естетичний потенціал етностилі в побудові композиції. Оцінює власний ескіз композиції. Рецензує ескізи композицій, розроблених іншими</p>	<p>Тема 2.2. Засоби художньої виразності композиції виробу в етностилі. Композиційні засоби художньої виразності – елементи композиції (лінії, форма, колір, текстура) і принципи (баланс, акцент, пропорція, ритм, динаміка, єдність тощо). Розробка ескізу композиції виробу в етностилі.</p> <p>Практична робота: Проектне завдання – розробка ескізу композиції виробу в етностилі</p>
<p>Знаннєвий компонент Визначає основні поняття колористики: «ахроматичні» і «хроматичні» кольори, «колорит вишивки», «монохромні і поліхромні вишивки», «світлотінь» тощо. Розрізняє властивості кольору.</p> <p>Діяльнісний компонент Аналізує кольорову гаму декоративно-ужиткового мистецтва. Розрізняє кольори за тоном, світлістю, насиченістю. Добирає кольори за принципами кольорових гармоній. Розробляє орнамент з урахуванням властивостей кольору та закономірностей кола кольорів.</p>	<p>Тема 2.3. Основи колористики. Ахроматична і хроматичні кольори. Колорит (світлий і темний, яскравий і тьмянний, холодний і теплий). Монохромні і поліхромні композиції. Властивості кольору (тон, насиченість, ясність). Характер поєднання кольорів (спорідненість, контрастність). Коло кольорів. Світлотінь.</p>

Продовження таблиці

<p>Ціннісний компонент Висловлює ставлення до символічного значення кольорів у декоративно-прикладному мистецтві. Допомагає друзям дібрати кольорову гаму для розроблених ними орнаментів. Обговорює результати практичної роботи з розробки орнаментів свої та інших</p>	<p>Символіка кольорів в декоративно-ужитковому мистецтві. Розробка орнаменту з врахуванням закономірностей кола кольорів.</p> <p>Практична робота: Проектне завдання – добір кольорів для орнаментів з використанням цифрових технологій</p>
<p>Знаннєвий компонент Розрізняє поняття «знак», «мотив», «орнамент», «рапорт орнаменту», «ритм» тощо. Характеризує види традиційних орнаментів, зокрема за закономірностями їх побудови (стрічковий, розетковий, сітчастий, вазонний тощо). Пояснює особливості стилізації, ритму, симетрії в орнаментальній культурі. Діяльнісний компонент Здійснює дизайн-аналіз традиційних орнаментів. Розробляє орнамент для оздоблення виробу в етностилі, зокрема з використанням цифрових пристроїв. Ціннісний компонент Висловлює судження про символічне значення знаків-символів, мотивів українського традиційного орнаменту. Оцінює естетичний потенціал традиційного орнаменту та орнаменту, розробленого власноруч. Рецензує орнаменти, розроблені іншими</p>	<p>Тема 2.4. Орнамент в українській національній культурі. Знаки й мотиви. Їх символічне значення. Традиційні види орнаментів. Рапорт орнаменту. Стилiзація, ритм, симетричність. Особливості розташування орнаменту на традиційних виробах. Поєднання різних видів орнаментів і мотивів у композицію оздоблення виробу. Взаємозв'язок композиції оздоблення з формою, конструкцією, матеріалом, призначенням виробу. Можливості цифрових пристроїв та програм для розробки орнаментів.</p> <p>Практична робота: Проектне завдання – розробка орнаменту для оздоблення виробу в етностилі</p>
<p>Знаннєвий компонент Характеризує творчі методи проектування виробів в етностилі (фантазування, комбінаторику, біоніку тощо). Діяльнісний компонент Обирає творчий метод для виконання завдань проектування, обґрунтовує свій вибір. Визначає критерії оцінювання результатів проектування з використанням обраного творчого методу. Застосовує обраний творчий метод проектування. Ціннісний компонент Оцінює результати застосування творчих методів проектування свої та інших відповідно до визначених критеріїв</p>	<p>Тема 2.5. Творчі методи проектування виробів в етностилі. Методи фантазування, комбінаторики, біоніки тощо в процесі проектування виробів в етностилі. Застосування творчих методів у проектуванні.</p> <p>Практична робота: Проектне завдання – моделювання виробу в етностилі з використанням творчих методів</p>
<p>Знаннєвий компонент Розрізняє історичні, етнічні і сучасні стилі в одязі, аксесуарах, зачісках, макіяжі. Визначає поширені стилі в одязі. Діяльнісний компонент Опрацьовує інформацію про стилі з різних джерел. Аналізує характерні особливості різних стилів в одязі, аксесуарах, зачісках, макіяжі. Розробляє довідку про ознаки власного стилю, зокрема з використанням цифрових пристроїв. Ціннісний компонент Висловлює ставлення до проектування власного стилю як процесу самовираження Обговорює й оцінює стилі інших</p>	<p>Тема 2.6. Проектування власного стилю. З історії стилів в одязі, аксесуарах, зачісках, макіяжі. Створити свій стиль – стати самим собою.</p> <p>Практична робота: Проектне завдання – розробка власного стилю</p>
Тематичне оцінювання	
ВАРІАТИВНА ЧАСТИНА	
Модуль I. Інтер'єрні вироби в етностилі	
Модуль II. Іграшки та обереги в етностилі	
Модуль III. Елементи сучасного одягу в етностилі	
Модуль IV. Аксесуари в етностилі	

Продовження таблиці

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ВАРІАТИВНОЇ ЧАСТИНИ ПРОГРАМИ

Послідовність проектування виробів в етностилі	
<p>Знаннєвий компонент Характеризує проєкт як форму організації сучасного виробництва. Визначає фази, стадії й етапи проєкту.</p> <p>Діяльнісний компонент Обирає тип проєкту. Аналізує стадії та етапи проєктування. Досліджує і складає перелік різних видів проєктної документації за її призначенням.</p> <p>Ціннісний компонент Обґрунтовує соціальну значущість проєктування виробів в етностилі</p>	<p>Вибір модуля варіативної частини програми. Проєкт як форма організації процесу створення виробів в етностилі (інтер'єрні вироби, іграшки та обереги, одяг, аксесуари тощо). Структура проєкту. Створення виробу в етностилі як творчий процес проєктування. Типи проєкту: колективний, груповий, парний, індивідуальний. Проєктна документація</p>
<p>Знаннєвий компонент Характеризує послідовність етапів підготовчо-аналітичної стадії проєктування виробу в етностилі. Пояснює вимоги до якості створення виробу в етностилі.</p> <p>Діяльнісний компонент Здійснює пошук та аналіз необхідної інформації для проєктування виробу у взаємодії з іншими. Організовує маркетингові дослідження, комунікацію. Виявляє і обґрунтовує проблему, яку можна розв'язати спроектованим виробом в етностилі. Приймає рішення щодо вибору об'єкта проєктування. Формулює тему і мету проєктування. Здійснює цілепокладання (власний шлях досягнення цілі). Здійснює попередні розрахунки витрат ресурсів – часові, матеріальні, фінансові. Розробляє запитання для анкети або усного опитування, опитує потенційних споживачів. Узагальнює і систематизує зібрану інформацію про обраний об'єкт проєктування. Готує історичну довідку про об'єкт проєктування. Аналізує моделі-аналоги. Поповнює Банк ідей. Застосовує потенціал виставок, музеїв, бібліотек, спеціалізованих видань, мережі Інтернет, відео- й фото- матеріалів, сімейних реліквій тощо. Оформляє й архівує опрацьований тематичний матеріал. Розробляє дизайн-специфікацію (критерії, яким має відповідати обраний для проєктування виріб в етностилі).</p> <p>Ціннісний компонент Оцінює власний досвід з поставленими завданнями. Прогнозує наслідки своєї діяльності. Співпрацює і кооперує дії з іншими</p>	<p>Підготовчо-аналітична стадія проєктування виробу в етностилі. Дослідження проблем. Вироблення ідей. Маркетингові дослідження з метою визначення потреб у створенні виробу в етностилі. Узгодження особистих і соціальних потреб. Обґрунтування виявленої проблеми, потреби в її розв'язанні. Формулювання теми і мети проєктування. Пошук й опрацювання різних джерел інформації про об'єкт проєктування. Моделі-аналоги. Банк ідей. Використання цифрових пристроїв та електронних освітніх ресурсів у процесі проєктування виробів в етностилі. Вимоги до якості створення виробу: функціональні, ергономічні, естетичні, економічні, екологічні, технологічні. Попередні розрахунки витрат – часових, матеріальних, фінансових Дизайн-специфікація</p>
<p>Знаннєвий компонент Характеризує послідовність етапів моделювання. Розрізняє засоби художнього моделювання. Пояснює значення макета як просторове, матеріальне відтворення об'єкта проєктування з легко оброблюваних матеріалів.</p> <p>Діяльнісний компонент Вибирає засіб для моделювання. Застосовує особисто привабливі методи для моделювання виробу в етностилі. Аналізує моделі-аналоги, виявляє найкращі ознаки в кожному зразку. Володіє способами і засобами моделювання для відображення проєктних ідей. Зображає кілька проєктних ідей. Розробляє композицію виробу в кольорі. Приймає рішення щодо вибору оптимальної моделі серед розроблених варіантів. Взаємодіє з експертами. Описує й аналізує розроблену модель виробу в етностилі. Здійснює оптимізацію розробленої моделі відповідно до критеріїв і результатів експертизи.</p> <p>Ціннісний компонент Продумує, контролює й оцінює процес створення моделі</p>	<p>Художнє моделювання виробу в етностилі. Графічні засоби художнього моделювання (ескіз, малюнок, схема, моделювання з використанням цифрових засобів тощо). Творчі методи моделювання виробів: фантазування, комбінаторики, біоніки тощо. Дизайн-аналіз моделей-аналогів. Моделювання виробу в етностилі. Генерування ідей, їх візуалізація і опис. Побудова композиції виробу в кольорі. Вибір оптимальної моделі виробу в етностилі серед розроблених варіантів. Експертиза</p>
<p>Знаннєвий компонент Характеризує послідовність етапів конструювання. Розпізнає властивості матеріалів й особливості інструментів, необхідних для виготовлення виробу в етностилі.</p> <p>Діяльнісний компонент Досліджує умови реалізації розробленої моделі виробу в етностилі.</p>	<p>Конструювання виробу в етностилі. Дослідження умов реалізації моделі виробу. Розробка плану дій у наявних умовах з визначеними строками. Креслення деталей виробу, виготовлення викрійок, схем тощо.</p>

<p>Виявляє завдання стосовно реалізації розробленої моделі, планує їх послідовність. Визначає строки виконання спланованої роботи. Організовує робоче місце для креслення деталей виробу, виготовлення викрійок, схем тощо. Визначає вихідні дані для побудови кресленика виробу, виготовлення схем тощо. Виконує кресленик деталей виробу з використанням необхідних інструментів і пристосувань. Обґрунтовує добір матеріалів, інструментів і пристосувань. Розраховує потрібну кількість матеріалів. Ціннісний компонент Продумує, контролює й оцінює процес конструювання виробу</p>	<p>Розрахунок і добір матеріалів, інструментів і пристосувань для виготовлення виробу в етностилі. Обґрунтування добору з врахуванням економічної доцільності</p>
<p>Знансвий компонент Розрізняє види технологічної документації. Пояснює послідовність технологічних операцій виготовлення спроектованого виробу. Діяльнісний компонент Визначає матеріально-технічне забезпечення технології виготовлення виробу в етностилі. Визначає раціональну послідовність технологічних операцій для виготовлення виробу в етностилі. Розробляє технологічну документацію. Організовує робоче місце відповідно до встановлених вимог. Виготовляє проєктний зразок. Ціннісний компонент Продумує, контролює й оцінює процес технологічної підготовки</p>	<p>Технологічна підготовка до виготовлення виробу в етностилі та виготовлення проєктного зразка. Матеріально-технічне забезпечення технології виготовлення виробу. Визначення та обґрунтування послідовності технологічних операцій виготовлення спроектованого виробу в етностилі. Види оформлення технологічної документації</p>
<p>Знансвий компонент Пояснює технологічні, економічні, екологічні, ергономічні, естетичні вимоги до якості спроектованого виробу в етностилі. Діяльнісний компонент Здійснює оцінку якості спроектованого виробу відповідно до визначених критеріїв і вимог. Аналізує допущені помилки. Визначає собівартість виробу. Виробляє рекомендації щодо покращення якості спроектованого виробу. Ціннісний компонент Взаємодіє з іншими щодо аналізу й оцінки спроектованого виробу. Пропонує шляхи вдосконалення об'єкта проєктування відповідно до вимог та з врахуванням оцінки експертів. Виявляє ціннісне ставлення до результатів проєктування виробу в етностилі – своїх та інших</p>	<p>Оцінювання якості спроектованого виробу в етностилі (макету, проєктного зразка). Візуальна оцінка спроектованого виробу (макету, проєктного зразка). Оцінка спроектованого виробу (макету, проєктного зразка) відповідно до критеріїв, визначених у дизайн-специфікації. Експертна оцінка спроектованого виробу (макету, проєктного зразка)</p>
<p>Знансвий компонент Розрізняє види оцінювання й самооцінювання результатів проєктування. Діяльнісний компонент Оформлює робочі матеріали особистого портфолію. Аналізує робочі матеріали особистого портфолію. Визначає продуктивність праці, ефективність використання ресурсів, часу, зусиль та організації своєї діяльності. Ціннісний компонент Оцінює соціальну цінність спроектованого виробу в етностилі – свого та інших. Оцінює набутий досвід проєктування виробів в етностилі виробу. Оцінює рівень набутої предметної компетентності як стимулу для подальших досягнень</p>	<p>Оцінювання і самооцінювання результатів проєктування. Оцінювання соціально-економічного ефекту проєктування виробів в етностилі. Визначення продуктивності праці. Зіставлення доцільності витрат ресурсів (часових, матеріальних, людських) і результатів своєї діяльності. Обговорення результатів з експертами. Формулювання висновків за підсумками роботи. Вимоги до оформлення портфолію</p>
<p>Знансвий компонент Розрізняє різні форми й засоби презентації результатів проєктування. Діяльнісний компонент Розробляє комплекс заходів щодо інформування потенційних споживачів про переваги власноруч спроектованого виробу (рекламний проєкт). Презентує результати проєктування виробу в етностилі, зокрема з використанням цифрових пристроїв. Доводить аргументовано свої судження. Ціннісний компонент Контролює логіку розгортання думки. Поважає свої досягнення та досягнення інших. Обговорює перспективи подальшої діяльності, шляхи підвищення її продуктивності</p>	<p>Презентація результатів проєктування виробів в етностилі. Розробка реклами спроектованого виробу в етностилі. Форми і засоби створення презентації. Розробка плану й сценарію презентації</p>

ЛІТЕРАТУРА

1. Machacha Tetyana. Cultural and creative potential of technological education content of the secondary school pupils / T. Machacha // Intercultural Communication. – 2016. – Vol. 1/1. – P. 122–135.
2. Антонович С. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво – Львів : Світ, 1999 – 272 с.
3. Бурков В. Н., Новиков Д. А. Как управлять проектами. – М. : Синтег – ГЕО, 1997 – 188 с.

4. Вдовченко В. В. (кер. авт. кол.) та ін. Основи дизайну: підручник для 10 кл. загальноосв. навч. закл. Профільн. рівень. [за ред. В. В. Вдовченка] – К.: Педагогічна думка, 2010. – 304 с.: іл
5. Воронай Олекса. Звичаї нашого роду. Етнографічний нарис / Олекса Воронай. – Мюнхен : Українське вид-во, 1958. – 456 с.
6. Кара-Васильєва Т. Трансформація давніх образних структур в українських рушниках. Регрес і регенерація в народному мистецтві / Т. Кара-Васи-

лева. – К. : Музей Івана Гончара; Родовід, 1998. – 328 с.

7. *Косміна О.* Традиційне вбрання українців. Т. І. Лісостеп / О. Косміна. – К. : Балтія – Друк, 2008. – 160 с.

8. *Кульчицька А.* Орнамент трипільської культури і українська вишивка ХХ ст. / упоряд. і ред. В. М. Трипачук. – Львів, 1995. – 71 с.

9. *Мачача Т. С.* Особливості реалізації змісту технологічного профілю навчання профільної середньої освіти в 2018/2019 н. р. / Т. С. Мачача // Технології: Нові навчальні програми для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти (рівень стандарту, профільний рівень); Методичні коментарі провідних науковців Інституту педагогіки НАПН України. – К. : УОВЦ «Оріон», 2018. – 47 с. С. 38–43.

10. *Мачача Т. С.* Навчальна програма профільного рівня для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти зі спеціалізації «Українська народна вишивка» / Т. С. Мачача // Міністерство освіти і науки України – 2017 р. – URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>.

11. *Мачача Т. С.* Технології: Українська народна вишивка. 10–11 кл. Профільний рівень: науково-методичний посібник / Мачача Т. С. – К. : Педагогічна думка, 2017. – 135 с.

12. *Мачача Т. С.* Методологічні засади культурологічного змісту технологічної освіти / Т. С. Мачача // Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2017 рік. – К. : Інститут педагогіки, 2017. – С. 198–199.

13. *Мачача Т. С.* Теоретико-методологічні засади проектування змісту технологічної освіти / Т. С. Мачача // Український педагогічний журнал – 2016. – № 3 – С. 105–114.

14. *Мачача Т.* Культуротворчий потенціал освітньої галузі «Технологія» / Т. Мачача // Рідна школа – 2007. – Лип. – серп. – С. 9–12.

15. *Мойсеєнко В.* Хрест із півмісяцем – вічні символи / В. Мойсеєнко. – К. : Оранта, 2006. – 128 с.

16. Навчальна програма профільного рівня для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти зі спеціалізації «Українська народна вишивка» / Т. С. Мачача // Міністерство освіти і науки України – 2017 р. – Режим доступу [Електронний ресурс] : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>

17. *Наушко В. І.* Культура і побут населення України / В. І. Наушко. – К. : Либідь, 1991. – 230 с.

18. *Піддячий М. І.* Соціально-професійний розвиток старшокласників: праця як основа життєвості та поступу / Микола Іванович Піддячий. // Технології інтеграції змісту освіти: зб. наук. праць всеукраїнського круглого столу, 12 березня 2018 р., Полтава. – 2018. – №10. – С. 98–108.

19. *Піддячий М. І.* Компетентнісний підхід в умовах профільного навчання: соціально-професійне спрямування. Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації: матеріали методол. семінару 3 квіт. 2014 р., м.Київ: [у 2 ч.]. Ч.1 / Нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), О. І. Ля-

шенко (заст. голови) та ін.] – К. : Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2014 – 370 с. – С. 249–256.

20. *Пономарьов А. П.* Українська етнографія. Курс лекцій / А. П. Пономарьов. – К. : Либідь, 1994. – 320 с.

21. Регіони світової спадщини Юнеско. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D1%81%D0%BF%D0%B0%D0%B4%D1%89%D0%B8%D0%BD%D0%B0_%D0%AE%D0%9D%D0%95%D0%A1%D0%9A%D0%9E

22. *Селівачов М. Р.* Лексикон української орнаментики / М. Р. Селівачов. – К. : Редакція вісника «Ан», 2005. – 399 с.

23. *Сергійчук З. О.* Українознавство. Навч. посіб. / З. О. Сергійчук. – К. : Університет «Україна», 2011. – 186 с.

24. *Титаренко В. П.* Вишивальне мистецтво Полтавщини : навчальний посібник / В. П. Титаренко. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2015. – 508 с.

25. *Титаренко В. П.* Методика вивчення декоративно-прикладної творчості / В. П. Титаренко ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2014. – 460 с. – [Надано гриф М-ва освіти і науки України].

26. *Титаренко В. П.* Подвижниць народного мистецтва: етнодизайн творів / В. П. Титаренко // Етнодизайн: Європейський вектор розвитку і національний контекст. Кн. 1 : зб. наук. праць / редкол. : гол. ред. М. І. Степаненко, упоряд і відп. ред. Є. А. Антонович, В. П. Титаренко та ін. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2014. – С. 123–129.

27. *Титаренко В. П.* Розвиток дизайн-освіти у вищих навчальних закладах України / В. П. Титаренко // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : педагогіка. – 2016. – № 1. – С. 287–290. (ISSN 2311-6382).

28. Трудове навчання (для дівчат): підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закладів / В. К. Сидоренко, Т. С. Мачача, С. П. Павх. – Харків : СИЦІЯ, 2014. – 272 с.

29. Трудове навчання (обслуговуючі види праці): підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закладів / Т. С. Мачача, Т. В. Стрижова. – Х. : ФОЛІО, 2016. – 240 с.

30. Трудове навчання (обслуговуючі види праці): підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закладів / Т. С. Мачача, Т. В. Стрижова. – Х. : СИЦІЯ, 2017. – 240 с.

31. *Туташинський В. І.* Формування змісту трудового навчання в основній школі на основі проектної технології / В. І. Туташинський // Проблеми сучасного підручника. – 2014. – Вип. 14. – С. 772–781

32. Українська мінувщина: Ілюстрований етнографічний довідник / А. П. Пономарьов, Л. Ф. Артюх, Т. В. Косміна та ін. – К. : Либідь, 1993. – 256 с.

33. Українське народознавство: Навч. Посібник / За ред. С. П. Павлюка, Г. Й. Горинь, Р. Ф. Кирчіва. – Львів : Фенікс 1994. – 608 с.

34. Художні промисли України. Альбом. – Київ : Мистецтво, 1979. – 257 с.

35. *Чумарна Марія.* Код української вишивки / Марія Чумарна. – Львів : Априорі, 2008. – 192 с.